

ESPEN HJORT

ZWARTE LENTE

DE NIEUWE TONEELBIBLIOTHEEK

De Nieuwe Toneelbibliotheek, Tekst #592
© 2020, Espen Hjort
Eerste druk 2020

isbn 978-94-6076-592-6
nur 307

Niets uit deze uitgave mag worden opgevoerd of verveelvoudigd zonder schriftelijke toestemming van de schrijver en De Nieuwe Toneelbibliotheek

No part of this book may be reproduced in any way without written permission from the writer and De Nieuwe Toneelbibliotheek

De Nieuwe Toneelbibliotheek bestaat uit
Mara Aronson
Connie Nijman
Ditte Pelgrom
Redacteur
Joris van der Meer

Typografie en basis lay-out
Connie Nijman
Printwerk
Hollandridderkerk, Ridderkerk

info@denieuwetoneelbibliotheek.nl
Postadres
De Nieuwe Toneelbibliotheek
Willem Beukelsstraat 42
1097 ct Amsterdam

Zwarte lente is online te bestellen op:
www.denieuwetoneelbibliotheek.nl

Paradoxically, the best way to have ecological awareness is to love the world as a person; while the best way to love a person is to love what is most intimate to them, the 'thing' embedded in their makeup.

uit Ecology without Nature – Timothy Morton – 2009

- Pourquoi t'as l'air triste?
- Parce que tu me parles avec des mots... que moi je te regarde avec des sentiments.

uit Pierrot le Fou – Jean-Luc Godard – 1965

Personages

hij
zij
een kraai

Locatie

tussen de laatste metrohalte
en het einde van de wereld

1.

een opkomst

hij welkom
welkom in de natuur

we zijn even in de natuur

hij ik wil beginnen
met een lijst van dingen die zwart zijn
ik denk aan
inkt
olie
mascara
vruchtbare aarde
rouwkleding
zij de lege ruimte
hij de nacht
het einde van een voorstelling
zij de binnenkant van het lichaam
is dat
hij ja
nee
toch
mijn hart
sinds je weg bent

2.

zij voordat we doorgaan stel ik voor dat we iedereen introduceren
ik ben ik
en ik speel zij
jij bent jij
en jij speelt hij
en dit is
this is
de kraai
de kraai die hoort er ook bij
bij dit verhaal
ik denk dat het goed is om het te vertellen
over hoe het ging
hij hij wil het er eigenlijk niet over hebben
hij was het niet die wegging
nu zit hij ermee –
hij heeft geen behoefte om het te vertellen
hij wil gewoon naar buiten
naar de natuur
dus
waar was ik
de lege ruimte
de binnenkant van het lichaam
mijn hart
sinds je weg bent
hij slaapt niet
hij weet niet waar hij is
hij herkent niets
en hij weet niet wat hij moet doen
hoe moet het zonder jou
en waarom heb je me –
hij wil alleen een ding
hij wil alleen even uitleggen
hoe hij hier terechtgekomen is

anders snappen de mensen het misschien niet
dus heel even kort wil ik beginnen bij het begin
dat wil in dit geval zeggen: het einde
maar ik begin niet met het einde
ik begin kort daarna
jij was er niet bij en jij hij het ook niet
maar zo ging het
zij wil je dan dat wij luisteren en niets zeggen
terwijl de man het verhaal mag vertellen over
hoe het ging
hij nee
nee
ik wil dit juist helemaal niet vertellen
ik wil alleen heel even uitleggen hoe we hier beland zijn
en dat houdt in dat we met mij moeten beginnen
want jullie zijn er niet
en als ik dat verteld heb zal ik luisteren

3. waar ben ik

hij staat
kijkt om zich heen
vermoeid
na een tijd

hij waar ben ik?
waar
ik
ik ben naar buiten gegaan om
en dan
wacht ben ik het nou
nee toch
waar ben ik
en hij kijkt om zich heen
hij kijkt links
hij kijkt rechts
zo
omhoog
maar nee
ik heb geen idee
op zich niet vreemd maar wat het vreemd maakt is dat
dat ik dacht dat ik het wel wist
het is vreemd dat het vreemd is
ik bedoel
ik ben hier naartoe
gelopen
metro naar de allerlaatste halte
naar de metro gelopen
eerst de deur uit eigenlijk
alleen dan
deur dicht gedaan
hard
vrij hard

geen woord
dan
hier naartoe
met de metro
dan lopen
buiten de
buiten de stad
omdat ik
ik had behoefte
ik was even
nou ja
daar gaat het niet om
natuurlijk
ik bedoel
wel
ergens
maar
waar ben ik nou
ik kom hier omdat ik het ken
en ik dat nodig had
heb
een bekende plek
en het zou hier zijn
het zou hier moeten zijn
maar ik zie helemaal niets
tenminste niets van
van wat
hé
hallo –
wacht ik knipper even met mijn ogen misschien
is het nacht
nee
wie daar
niemand
klaarlichte dag
namiddag denk ik

waar is de
toch
maar waar is het
waar ben ik
of ja ik ben hier maar waar
dacht dat ik het kende
het zou hier moeten zijn
ik zou hier moeten zijn
maar het voelt niet juist
ben ik dan ergens anders
nee
jawel ik ben ergens anders
hoe kan dat
de deur uit
naar de metro
de laatste halte
dan weer lopen
adem in
daar ben je
ben ik ergens in slaap gevallen
misschien niet goed opgelet
haha
nee
nee
het is hier
het zou hier moeten zijn
de twijfel blijft over me heen hangen als een laaghangende tak –
van een wilg
een treurwilg
van die slierten die over je huid glijden
kleven
schuilplek in de tuin van
nu weet ik het
ik ben hier eerder geweest
absoluut
op deze plek

maar ik herken het niet
dat is het ik herken het niet
de geur en stemming die het had is
en ik was hier gekomen juist omdat ik dat
om dat
de geur
het ritme van de dennen
den den den
boom
dat is het
ik sta hier en ik weet niet waar ik ben
ik had iets verwacht
ik had iets verwacht waar ik nu ontzettend behoefte aan heb en
daarom ben ik nou juist hier
of ik dacht op het juiste adres
als dit soort plekken adressen hebben
coördinaten in ieder geval
overal
padvinders
er zijn zeker plekken
kijk ik heb een tijd in een dorp gewoond
als kind
als kind dan
ja omdat mijn ouders
mijn vader
werk
en ik was er dan ook
en laatst heb ik dat dorp opgezocht op
google maps
om het huis weer te zien
maar de straat was
of ja
de straat was niet te vinden
de hele straat
niet te bezoeken
verboden gebied misschien

nee
niet te vinden
ik zweer het
ook niet door de satelliet –
een veld
geen huis een veld
schaduwen
twee mensen die hout sprokkelden
naar de grond luisterden
zo
dacht ik te zien dan
'hoor jij het ook'
'nee wat'
maar geen huis
dit is al een paar weken geleden
en ik denk er vaak aan
tussen de andere dingen
maar dit
deze plek
die ik zo goed ken
of ja ben ik er nou of ben ik er niet
hoe moet ik dat weten
de plek die ik dacht hier te vinden en die misschien ergens anders is
als dat kan
dat een plek ergens anders

hij raakt de grond aan

het is hard
vrij hard

hij luistert

het had altijd zo'n eigen geluid
'hoor je iets'
'nee wat'

hier op deze plek zo'n eigen geluid
hoe moet ik het zeggen
het klonk naar
ik kom niet op het woord
zo'n klein krekelachtig stengel-dinges
ik kwam hier altijd
vaker
en ik deed mijn ogen dicht zo
en ik dronk het in
het gesuis
de stilte
het groen
het rood
het bruin
het geel
het wit
het zwart
het paars
het zwart
de schaduw van een tak raakt me aan
minstens drie verschillende vogels
met namen
kwikstaart
roodborst
koolmees
ekster
ekster
die zien trouwens kleuren die wij niet kennen
een soort olie in het oog
of zo
wat is er aan de hand
ik ben verdwaald
ik weet waar ik ben
dat is het nou juist
ik ben niet waar ik ben omdat ik weet dat ik niet ben waar ik waar ik
weet waar ik ben

ik ben er
waar ben ik
ik zal je zeggen waar ik ben
ah
wacht
ik wil even
dit is eigenlijk niet zo'n goed
moment
voor mij
om hier
te zijn
of ergens
ah
wat de fak
kan niemand dan
hoe lang geleden
het kan niet meer dan
weet ik veel
een paar uur
hoe lang praat ik al
hoe lang loop ik al
hoe lang
oké

eerste intermezzo

het weer slaat om
de tijd vertraagt
fel licht

zij zucht – stille monoloog

4.

zij je kan een lege ruimte nemen en je noemt het een toneel
een man steekt over terwijl iemand ernaar kijkt
dat is theater

je kan een lege ruimte nemen en je noemt het een toneel
een vrouw steekt over terwijl iemand ernaar kijkt
misschien is het avond

dat is theater

je kan een lege ruimte nemen en je noemt het een toneel
iets zou kunnen groeien terwijl twee mensen ernaar kijken
dat is theater

als je wilt

ik neem een lege ruimte
en ik noem het de natuur
welkom in de natuur

een kraai komt aanvliegen
op zoek naar iets te eten
in de lege ruimte

is het een slagveld
is het een graanveld

ik neem een lege ruimte
en ik noem het de natuur
wie steekt over

een rat

een storm

een hele mensheid

een kind

in een lege ruimte zie je wat je wil zien

de kraai steekt over

5.

hij hoe verder ik loop
hoe minder ik herken
in plaats van
bramen
struiken
een vijver
takken
wilde kruiden
zie ik
asfalt
asfalt
beton
golfplaten
hekken
straten
pleinen
maar niet echt –
open vlaktes
het is stil
leeg
ik word bang
maar ook niet want er is niemand
en ik ken dit soort omgevingen wel
ik loop
na een tijd denk ik
misschien
als ik wat verder loop
dan
vind ik het vast
ik loop
alleen
schop tegen een leeg blikje
brandt de zon nou

boven is het grijs
ik heb dorst
mmh
ontzettend
omdat er niemand is
en ook
realiseer ik me
geen bordjes
geen namen van bedrijven
geen reclames
geen façades
omdat er niemand is ga ik even zitten denk ik
zo op de stoepwand
ik trek mijn jas uit
kan ik hier
ja
ik veeg het even
zo
ben moe
ik zit heel even
hier dit zou ongeveer die helling moeten zijn met de bramen
behalve dat dit niet dezelfde
dat ik ergens ben
zou ik de verkeerde metro hebben
nee dat kan ook niet
hoe laat is het eigenlijk
later dan ik dacht
geen bereik ook
shit
ik moet kakken
fak
moet ik dan terug
mmh
wat

hij kijkt om zich heen

ziet niemand
doet zijn broek open
hurkt
kakt
staat op en hijst zijn broek op

zo
hallo
niemand
kan niet echt
moet maar
en nu
ben moe
ik ga even
ik ga even hier zitten
het is laat
kan ik even muziek

stilte

waar ben ik
oh ja
ik weet het
ik weet het niet
maar ik weet het
hier
ik ben hier
en ik moet nu even
dit is toch precies dat heuveltje met bramen
en de bosbessen
niet blauwe bessen trouwens dat is iets totaal
en vies
hoe laat is
wacht dit is het moment om na te denken
ik moet naar huis
ik ben zomaar weggelopen

moet ik niet
nee
nee
ik heb niets verkeerd gedaan
ik ga door
dan kan ik misschien
alles beter dan naar huis in ieder geval
nee

6.

zij heb jij even
wij moeten even praten
hij helemaal niet
ik ben aan het woord
ik ben aan het vertellen
ik
zij ga je het dan vertellen zoals het ging

hij kijkt weg

zij alsjeblieft
hij wat
zij kunnen we het niet
kan jij niet
wat heb jij
hij nee
nee
ik ga helemaal niets vertellen
wat doet zij hier
jij wou mij verlaten
ik ben weggelopen om nooit meer terug te komen
en zo ging het en er valt niets meer over te zeggen
het is klaar
wat doe je hier
wat doet zij hier

7.

een lege ruimte

8. hoe het ging

zij heb je even
we moeten even praten
zie je me
eigenlijk
hij wat
wat bedoel je eigenlijk
zij ik wil
hij wat
zij hou op met lachen
hij wat wil je
zij dat je weggaat
dat je weggaat
hij hoe
hè
zij kijk me aan
niet zo
hij ik ga niet
nergens heen
ik blijf bij je
zij dan ga ik
oh
het spijt me maar ik ga
wat
hij ik krijg geen lucht
ik ga naar buiten
als ik terug ben
zij wat
hij dan hebben we het er over

9.

hij scherp licht
het is bijna lente
het is bijna avond
is hier ergens een winkel
ook niet
niets gezien
lege straten
bruin
grijs
geeltinten
ik heb honger
zou ik iets kunnen verbouwen hier
klein akkertje
beetje graan
beetje suiker
chocola
koffie
kan ik een snickers maken misschien
niet zo'n slecht idee
ik heb een plan nodig
ik ben moe
juist
ik maak een plan
kijk daar een kraai
hey
niet aan mijn eten zitten hè
ik heb nu alleen wat aarde nodig
en mest
en zaden
zaad
luister kraai
is je hart ooit gebroken –

de kraai zwijgt
het begint avond te worden

eerst even ploegen

10. hoe het ging 11

zij heb je even
we moeten even praten
zie je me
eigenlijk
ik wil
hij wat
wat bedoel je eigenlijk
zij ik wil
dat je weggaat
dat je weggaat
hij hoe
hè
zij kijk me aan
niet zo
hij ik ga niet
nergens heen
ik blijf bij je
zij dan ga ik
oh
het spijt me maar ik ga
wat
hij ik krijg geen lucht
ik ga naar buiten
als ik terug ben
zij wat
hij dan hebben we het er over

11. hoe het ging 111

zij ik heb me extra mooi gemaakt die avond
misschien om aandacht te krijgen
misschien omdat ik wist wat ik moest doen
we zitten daar en ik zeg
we moeten even praten
heb je even
en dan had ik bedacht om te zeggen dat hoewel we het fijn hebben ik
niet meer verliefd ben en dat ik niet meer samen kan zijn maar wat
eruit komt is
zie je me
eigenlijk
ik wil
hij we zitten samen in de woonkamer en ik ben even iets aan het
afmaken en ik had bedacht dat we een knusse avond zouden hebben
en ik zat stiekem naar haar te kijken en ik zag dat ze zich extra mooi
had gemaakt met mascara en die blouse die ik zo
ze kijkt me aan lang ik zeg een tijd niets dan blijft ze me maar
aankijken alsof er iets mis is en ik kijk terug vragend en ze vraagt of ik
haar zie of ik haar eigenlijk zie en ik zeg dan
wat
wat bedoel je eigenlijk
zij dan wil ik zeggen dat ik me niet meer voel als mezelf en dat ik het
idee heb ergens terwijl ik het niet onderbouwen kan dat alles wat ik
was of denk dat ik ben besmet is geraakt met hem
dat ik ben begonnen in te zien dat deze relatie beter is voor hem dan
voor mij
ik kan niets uitleggen en ik stotter
ik wil
dat je weggaat
dat je weggaat
hij oh en nu ben ik echt kwaad
en ik voel dingen die ik niet wist
ik wil mijn laptop naar d'r hoofd smijten

dat ze nooit meer een woord
maar ik zeg
hoe
hè
zij ik zie dat hij kwaad is en mij op geen enkele manier wil begrijpen
hij wil niet luisteren
ik ken het
snap het ergens
maar ik wil dat hij luistert
en ik zeg iets dat hij niet leuk vind
kijk me aan
niet zo
hij wat ik daarna precies zeg weet ik niet
maar ze zegt dat kijk me aan niet zo in de volle wetenschap dat ik dat
haat dat dat me woest maakt en terecht vind ik want dat is zulk
dominant gedrag
ik roep iets wat ik niet echt dacht
maar ik moest
ik riep het en ik voelde me zo alleen
heb je iemand
ik ga niet
nergens heen
ik blijf bij je
ik moest weg en ik zei
ik krijg geen lucht
en het was echt zo
ik ga naar buiten
als ik terug ben dan hebben we het er over
zij ik heb niemand
ik wil niemand
hij je hebt iemand ontmoet
want dit kan niet door ons komen
niet door mij
ik ben niet veranderd
ik ben ik
zoals altijd

12.

hij hier komt het
wij
wij
zaten
samen
thuis
niet lang geleden
ik met mijn laptop op schoot
moest wat mails
een opdracht misschien
het is de laatste tijd wat stiller
en ik was heel erg iets aan het binnenhalen
en ik zou dat alleen even afmaken
en daarna zouden we iets kijken
iets kijken
Blue Planet
denk ik
over de oceanen
toch
en ik zat te mailen
en zij zat op de bank
niet zo heel ver weg
zat je te tekenen
ik denk het
zwarte inkt
laten we zeggen dat je mij zat te tekenen
met zwarte inkt
dat dacht ik tenminste
je was stil
ze was wel een tijdje stil geweest
hmm
ja
ze was meestal niet zo stil maar nu wel

en ik zou even die opdracht binnenhalen
en daarna zouden we iets kijken
Blue Planet en aan elkaar zitten
en dan samen naar bed
ik kijk op en ik kijk naar haar
en ze kijkt me aan
en ze zegt
zie je mij eigenlijk wel
ik zo
eh
nee nee zegt ze
zie je mij eigenlijk wel
dat was misschien een moment voor mij om te
maar wat de fak
hoe lang zijn we
ik kan toch niet de hele
ik ben alleen even een opdracht
nee nee dat is het niet zie je me
of alleen als het je uitkomt
dat ik er ben
en hier had ze kennelijk over nagedacht
want meestal is het wat minder
ja sorry helder
oh en wat had ik
ja ja liefje ik zie je en je bent alles
ja ja sorry sorry
ik zit misschien niet op te letten en
begrijp ik het goed dat je behoefte hebt aan
je bent alles
je bent alles
je bent alles
maar hoe kan dit
hoe kan dit
dat dit nu
het zijn al moeilijke tijden
en we hebben elkaar gevonden en

we horen bij elkaar
en zijn we niet te oud voor dat soort
en hoe lang heb je een eigen sleutel naar mijn
en ik moet alleen nog even deze opdracht binnenhalen want het gaat
de laatste tijd wat langzaam en daarna gaan we Blue Planet kijken
Blue Planet over de oceaan en aan elkaar zitten en dan samen naar
bed en als je dat niet goed vindt dan weet ik het ook niet
en ineens verfrommelt ze het stukje papier waar ze op tekende
ik wil dit niet meer
wat
dit
wat
ons
hè
ons ik wil het niet
het is uit
en ik ijskoud
oké
ik ga
ik ga
en ik ga
nu
weg
naar
buiten
zoek het uit
en laat je sleutel achter
dag
dag
ROT OP
en ik pak mijn jas en ik ben weg
deur dicht
hard
mijn eigen deur
van mijn eigen appartement
aan de rand van de binnenstad

en ik let op dat ik niet door een tram aangereden wordt want ik
en ik pak de metro
naar de laatste halte
en ik stap uit en ik loop
en ik
ik wil even terugkomen op wat ik zei daarnet
of
ik kom hier vaker hoor –
niet alleen als iemand me
in de steek laat
HOOR JE DAT
JE LAAT ME IN DE STEEK
en het is niet de eerste keer dat je me in de steek laat
elke keer dat IK iets nodig had
dan kwam het even niet uit
en nu
ineens
ben ik het
fakking omgekeerde wereld
ja ik zie je maar ik wil je nooit meer zien
dat had ik moeten zeggen
misschien even bellen
ah nee
waar ben ik
mee bezig
waar ben ik
dit was toch het begin van het bos
met het paadje zo links van een cluster van dennenbomen
ik kom wel vaker hier vooral in het voorjaar
soms samen ook
maar dit is mijn plek
van mij
net als de
madeliefjes
vliegjes
takken

het gras
de eksters
de merels
de roodborstjes
van mij
het had hier moeten zijn
misschien als ik een stukje verder
die lantaarnpaal daar komt me bekend voor
lijkt wel een parkeerterrein
oh ja
ik weet waar ik ben
ik herken dit

13. hoe het ging 1v

zij heb je even
we moeten praten
ik wil dat je weggaat
dat je weggaat
kijk me aan
niet zo
ik wil dat je weggaat
of ik ga
mijn hart ik bedoel
mijn huid
het is alsof mijn huid het niet meer
dat zegt toch iets
je raakt me aan en ik
dat zegt toch iets
dit kan niet meer
ik moet
niet dat ik niet van je
heel veel
je geur
je ogen
je haar
je hart je grote hart
je irritatie
je trots
je kleren
dat je liever thuis zit
je focus
dat je me kust
ook als ik slaap
dat je me aankijkt en ik me weer zestien voel
terwijl
dat is lang geleden

ik wil dat je weggaat en ik wil je pas over een hele lange tijd weer zien
misschien nooit
sorry

14.

hij hoe hebben we elkaar leren kennen eigenlijk
nee wacht
ik weet het
hier
onder de hijskranen
op het zonverbrande asfalt
in het voorjaar
en laat
's nachts
we zijn naar een concert geweest
in de stad
in een kelder
was het die groep uit georgië
denk het wel
het was warm
nacht in de stad
het was een van de eerste hittegolven
weet je
elke maand hadden we iets van
wat is er aan de hand hoe kan dit zo heet
hoe lang zal het duren
dat gevoel hadden we
alles staat in de fik
dat gevoel hadden we ook die nacht
en we zijn gaan lopen zodat de avond niet voorbij zou zijn
het was midden in de nacht en heet en we kwamen bij dat pleintje met
de fontein
kom zei je
daar is een fontein
kom
en je sprong erin
en we keken elkaar aan
toen

en dat was het
ik sprong erin
ik pakte je vast en ik gaf je een zoen
en we vielen om
maar we stopten niet met zoenen
onder water
boven water
ik zag je lichaam je huid door je kleren
je huid
mijn huid
geen woorden toen
geen
alleen huid
en monden
lippen
de opening
een portaal
daar gingen we doorheen
hoe lang
snakkend naar adem zagen we dat wij niet de enigen waren
de hele fontein was vol koppels
monden
huid
handen
ruggen
nekken
dijen
armen
je weet wel
ik geloof dat je bloosde
echt waar het zat vol koppels
jawel
maar wij zijn eruit gestapt en naar huis gegaan
kletsnat en in een roes
de volgende ochtend waren we allebei ziek
het fonteinwater

bah
zelden zo ziek geweest
toen bleef je drie dagen in mijn bed liggen
behalve als je moest overgeven
ik was nog nooit zo gelukkig geweest
pas toen we beter waren heb ik naar je naam gevraagd en wie je was
zo hebben we elkaar ontmoet en zo hebben we elkaar gevonden en
dat was het begin van de enige gelukkige tijd van mijn leven en dat is
nu afgelopen omdat jij vindt dat ik je niet zie
maar ik zie niets anders
je bent overal
waar zijn we
15.

zij toen ik het zei
het was niet zo dat alles op z'n plek viel
dat ik lichter werd
zoals ik het verwacht had
ik
het was meer
een harde klap in mijn gezicht
hard
zo hard dat ik bijna viel
zodat ik bijna uit mezelf viel
zodat ik oploste
ik voelde alles
hoe de kamerplant te weinig water had
ik was de schaduw van de linde op de muur
de druppel op de kraan
het wemelende leven in een vieze vaatdoek
en ik werd de lucht
hemelsblauwe
lucht in een appartement
en ik ging regenen
zure regen
nooit meer de zwaarte voelen van dit allemaal

nooit meer de
ik lekte door het blauw van mijn ogen uit mijzelf
en dreef door een open raam naar buiten
en dit had het einde van het verhaal
mijn verhaal
kunnen zijn
maar ik ben er nog
onzichtbaar als de lucht
die je ademt
die je nodig hebt
onzichtbaar
in je
ik kruip in je longen
zoek de openingen in de kleine adertjes
in jou
ik ben in je bloed
in je hart
onzichtbaar
blauw als mijn ogen
grijs van vervuiling
rood van de ochtendgloed
geel van het fijnstof
wit van de ozon
bruin van de koolstof
een onzichtbare regenboog die door je mond kruipt
door je longen
door je bloed
naar je hart
dat pompt
'haal het weg het is gif'
het klopt
het is gif
het klopt
tot het niet meer
het klopt
ik ben in je slagaders

donker bloed
oud bloed
bijna zwart
naar je longen weer
je keel
je mond
naar buiten
ik verlaat je
je hapt naar adem
en je realiseert je niet dat
alles wat je achteloos loslaat
in mij terechtkomt
en zo in jou
in je hart
in je bloed
en je nieren moeten harder werken
en je spieren verzuren
omdat jij ONS verzuurt
en ik wil weg uit jou
ik trek me eruit
wordt lucht
turbulentie
onvoorspelbaar
ik blijf een tijdje bij de grond hangen
de stoep
verwarmd door de zon vlieg ik omhoog
grote krachten slingeren me door de wereld
nu komt het
nu
ik verdwijn
ik laat me verdwijnen in iets kleins
een paardenbloem
geel
ik los op
ik zucht

tweede intermezzo

fel licht
muziek
verdriet

zij – stille monoloog

16.

hij probeert mensentaal te spreken
maar kan het niet
alles wat eruit komt is in stenentaal
dit duurt

hij eh
ah
eh ah

dan

waar ben ik waar ben ik waar ben ik
waar ben je waar ben je waar ben je
hier hier hier hier hier hier hier hier hier
ben jij dit
dit terrein
dit asfalt
dit stof
deze lucht
deze hitte
deze nacht
en daar
de grond
zijn wij dit
plastic zakje
zijn wij dit
zij ja wij zijn plastic lepeltjes
rietjes
snoeppapiertjes
wij zijn kaartjes van de parkeerautomaat
hij kromme sleutels
zij sleutelringen
oude pasjes

pootjes van zonnebrillen
een kapotte rits
hij verloren muntstuk
schoenveter
zij paperclip
paracetamol
condoom
hij condoompakje
zij wc-papier
flesje water
hij dopje met s.p.a.
zij bloemenveld
heideveld
oude simkaart
een oorbel
een ring
een ketting
haarspeld
clip
dekseltje
telefoonhoesje
pet
hij oud stuk brood
zij stukje glas groen
bloemenveld
onkruid
heideveld
hij bierblikje
babyschoentje
zij een post-it
een pen
boodschappenlijstje
muntje van de albert heijn voor in een wagentje
hij pasfotootjes
zij boekenlegger
een agenda

een telefoonnummer
stof
hij stof
zij kauwgom
kwat
bloemenveld
heideveld
hij kapotte radio
zij zonder antenne
restjes van een ingeslagen ruit
teenslipper
hij babyschoen
zij wieltje van 't een of 't ander
hij kapotte fiets
zij stekker
stuk lood voor ergens tussen
een badstop
ov-chipkaart
pinpas
paspoort
ruitenwisser
hij douchekop
zij moer
vergeten boodschappentas zonder hengsel
hij een tennisbal
zij een pingpongbal
een voetbal
een basketbal
een strandbal
iphone-oortjes
hij paar duiven
zij bloemenveld
onkruid
heideveld
de grond waait weg van onder mijn voeten
de bossen zijn zwart

het daglicht bruin
de bloemen zijn van steen
een spinnenweb hangt
jij kijkt naar mij met woorden
drie dode vogels en een platte haas
hij ik denk dat ik even ga liggen

17. (meltdown)

zij er is iets dat je moet weten
ik ga weg
nee maar verder
ik heb een baan gekregen
in het regenwoud
een goede baan
een vaste baan
ik ga het grootste regenwoud ter wereld aansluiten op het internet der
dingen
eindelijk kan ik aan het werk met iets waarvoor ik gestudeerd heb
hij hè
hoe dan
je gaat weg
zij nou als voorbeeld
je hebt het knopje van een bloem
dat gaat open
veroorzaakt turbulentie
dit spreekt allerlei insecten aan
en de insecten vertellen dat vervolgens door aan andere insecten in de
vorm van expressieve dans
en zo voort
consequenties voor andere bloemen
en vochtopname en luchtstromen
en het idee is natuurlijk niet om met netwerkkabels door het oerwoud te
kruipen
nee het is veel beter
namelijk om de luchtstromen te meten
en die om te zetten in
wat jij computertaal noemt
omdat ik zie dat je er geen bal van begrijpt zal ik een voorbeeld geven
neem
het puntje van het knopje van een bloem
dat heet nu

0000010101010101010101010100001111

dit is de snelheid waarmee het open gaat

00110101011111000

omdat ik zie dat je er nog steeds geen bal van begrijpt zal ik het anders uitleggen

alles wat er bestaat

of zou kunnen bestaan

kan beschreven worden in een taal die uit twee woorden bestaat

zero

one

licht uit

licht aan

zwart

wit

om het regenwoud zoals jij het kent een toekomst te kunnen geven in de cloud

moet het beschreven worden in deze taal

zo helder mogelijk

dus

denk aan het knopje

dat open gaat

dit is een druppel water dat druipt van een blad van dezelfde bloem

zwart wit zwart wit zwart wit wit wit zwart wit

en dit doen we allemaal om het verlies goed bij te kunnen houden de ontbossing

een stuk bos verdwijnt

en de herinnering

en de paden

maar dit niet

zwart wit zwart wit zwart wit wit wit zwart wit

zwart wit zwart wit zwart wit wit wit zwart wit

zwart wit zwart wit zwart wit wit wit zwart wit

zwart wit zwart wit zwart wit wit wit zwart wit

zwart wit zwart wit zwart wit wit wit zwart wit

zwart zwart zwart zwart

ze willen dat ik morgen vertrek

[illegible]

zwart
wit
zwart
wit
zwart
wit
zwart
wit
zwart
wit
zwart
wit
zwart
wit

zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart
wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit
zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart
wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit
zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart
wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit
zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart
wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit
zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart
wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit
zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart wit zwart
wit zwart wit zwart wit

hij liefste
het is oké
het klinkt fantastisch
je gaat het helemaal geweldig doen
heb je honger
ik heb misschien iets
wat kan ik voor je regelen

18.

hij ik ben een akker
strak
geordend
vol leven
en deze akker moet ook zo worden
wil je me helpen
wat ik in gedachte had was dat we hier maïs gaan verbouwen
daarnaast tarwe of een ander soort graan
en dan moeten we alleen nog even uitzoeken hoe we cacao kunnen
verbouwen
oh ja en suiker en pinda's
haha
en een vogelverschrikker
tegen die kraai daar
ja laten we dat doen
weet je nog die keer met die dode havik op de stoep
dat we dachten dat het een teken was
een waarschuwing
zij en ik dacht dat ik zwanger was
maar het was niet zo
daar kwam ik achter op dezelfde dag
en kijk ons nou
gelukkig hebben we geen kind gekregen
jij en ik
elke keer als ik een dode vogel zie denk ik eraan
hij dit heb je me nooit verteld
waarom heb je me dit nooit verteld
hoe kan je dat zo maar zonder mij beslissen
oh
jezus
kak
fak
ik had het fijn gevonden om te weten dat ik misschien een nieuw leven

had gemaakt
dat ik iets gecreëerd had
hoezo heb je me dit niet verteld
weer dat ongelofelijke egoïsme van jou
je kan maar beter gaan
ga weg
ik wil je even niet zien

stilte

19. hart van het bos

hij hé
hé kraai
kraai kraai
kraai kraai
kraai kraai
kraai kraai
kraai kraai
kom dichterbij
kom
kraai kraai
kraai kraai
kan je me verstaan
ik denk ineens dat ik
dat ik jou
dat ik
dat jij
dat wij
kraai
niet wegvliegen
heb je honger
je mag mij hebben als je wilt
maak hier een gat
en trek
totdat ik leeg ben
ik mis je
kom dan kom hier kom bij me zitten heel even
kraai kraai
kraai kraai
kraai kraai
wat wil je meer
mijn huid
mijn haar
elke spier

voor jou
als je maar dichterbij komt
als je maar niet weggaat
ben je van ons twee
ben ik de grote kraai en jij de kleine
vertel
hoe is het daar
hoe is het aan jouw kant
is het daar net zo'n chaos als hier
heb je onze akker gezien
heb ik gedaan om de boel maar een beetje te ordenen
laten we 't aanspreken in akkertaal
akker akker
akker akker akker akker
akker akker akker akker
akker akker akker akker
akker akker akker akker
akker akker kraai kraai
akker akker kraai kraai
akker akker kraai kraai
akker akker kraai kraai
ach rot toch op iedereen ik heb niemand nodig
ik ga naar huis
ik ben weg

20. de kraai

de kraai tegen hij
wait
wait
wait
breathe in
breathe out
good
once more
once more
feel the air in your lungs
now look at it like this
the air is not inside you
you are inside the air
like you are inside the night
you are something like an imagination in the mind of planet earth
turbulence
a fleeting thought
a breath of air
breathe in
breathe out
good
for a moment you think that it is you who has created me
but who created you
who created the winds
I did
crow did
seeing you here I am reminded of what you did create
air pollution
agriculture
global warming
a long and boring monologue about how nothing exists except you
slow violence on a spectacular scale
now breathe out
wait

het lukt hem niet adem te halen

feel your lungs screaming
this is who you are on your own
a drowning man
let the water into your lungs
you are free
go home
be nice
or I will rip your eyes out

21. storm

hij daar ben je
ik was bang dat ik je nooit meer zou zien
ik weet het
ik weet het
waar zijn we mee bezig
waar zijn we
hier in het hart van het bos
een onbeduidende leegte
waar zijn wij
zij een storm
een storm
de leegte in opstand
daar zit je in
ik ruk je hart eruit
vul je longen met water
ik maak je ziek
ik geef het terug
al die tijd
12.000 jaar
dat je dacht dat je mij aan het overheersen was
mij aan het ploegen
maar het is jouw bloed
jouw huid die verbrandt
heb je het niet gezien
je lijkt blind
jij bent het gif dat je drinkt
je angst voor de volgende dag zal je langzaam vernietigen
een weiland bestaat
een weiland bestaat
een akker bestaat
je steekt je schep erin en doorboort je zelf
ga liggen
ga liggen
en luister

kan je het horen
alles sterft
alles krijgt kanker
en jij doet het
ga liggen en luister
stemmen
zonder
grammatica
zonder
gevolgen
zonder
klank
stemmen
die
spreken
van
hun verdwijnen
van
hun
niet
meer
zijn
het
is
overal
in
de
stilte
in
het
niets
ga
liggen
en
luister

het Mass Extinction Orchestra begint te spelen

derde intermezzo

het Mass Extinction Orchestra klinkt
zij blijft vallen
of ze is gevangen in turbulentie

een composthoop van klank

22. katastrofe

hij loopt weer verder
verdwaald

hij de zon komt op
bijna

hij raakt zijn gezicht aan

ik verbrand niet denk ik
wat is dat
wat zie ik
brand
stil
wat hoor ik
niets
jawel
aah
ook
eeh
ah
øøøh
gggggggg
ik zie iets
daar
in de verte
zwarte rook
de zon komt op het is best mooi
en ik zie in de verte
een brand
het is veel verder weg dan ik dacht
het is een brandend flatgebouw
shit
het brandt

grote pluimen van zwarte rook
een open wond waar het vuur het heetst is
halverwege of zo
en daarboven daar zie ik het
ze staan op het dak
in de open ramen
ze kijken naar beneden
het is stil
er is rook
en ik zie iemand vallen
een klein stipje
dan nog iemand
en nog iemand
maar wat vreemd is
wat ik ontzettend vreemd vind
is dat de vormen
de lichamen
anders zijn
hier en daar zie ik vier poten
een slurf
een gewei
grote vissen
een wolk vlinders zo groot als een vracht –
wagen komt ineens uit een van de ramen
gooit zich de lucht in
wordt gevangen in de luchtstromen en de hitte
wordt als het ware de rook ingezogen
en stort naar beneden als een regen
ze blijven vallen
ze blijven springen

23.

hij nee
ik denk het niet
dat is niet wat er gebeurd is
ik was alleen in het appartement dat we samen gekocht hadden
aan de rand van de binnenstad
voor het eerst
zo leek het
ja
de spullen leken me aan te staren
de tijd leek voorbij te gaan
ik bleef tien minuten stil staan
het enige wat ik kon doen was voor me uit staren
ik zag een kamerplant
hallo
was die altijd al zo droog
daar heb ik tien minuten naar gestaard
of langer
ik telde af totdat ze terug zou komen
het moment dat ze
en ik zou roepen ja ja ja ik zie je
het is alleen dat ik me zo veel zorgen maak
altijd
over de toekomst
maar jij bent mijn alles
maar ze kwam niet
het bleef stil
ik werd duizelig
van het staren
ik ging even liggen
dat kan niet
stel dat ze terugkomt
het zou het alleen maar erger maken
moet ik haar zoeken

nee
maar ik wil naar buiten dat is het
ze zal wel terugkomen
ik moet even alleen zijn
ik maak even een korte wandeling
dat ga ik doen
naar buiten
naar die plek
ik pak even de metro
en ik was mijn jas vergeten
alles
en onderweg naar de metro zie ik iemand hurken
met z'n broek naar beneden getrokken
en toen heb ik de verkeerde metro gepakt en daarom ben ik hier
dat is het
en nu ben ik
hier dus
op een parkeerterrein
weliswaar
maar daar
iets verder
achter de loodsen daar
is de natuur
onaangetast
wild van de lente
en ik had er naar toe kunnen lopen
geen enkel probleem
het ligt er gewoon
of ik er nou aan denk of niet
en hoe verder ik loop hoe meer ik ontdek
van de weelderige gulle goedheid
van het allemaal
en ik als klein mens
onbeduidend mens
ik mag er zijn
maar doe geen kwaad

ik ben er gewoon
zij als ik mee mag doen in dit spelletje van hoe het eigenlijk gegaan is
dan heb ik ook een paar goede opties
hij heb je even
niet om te praten
gewoon om samen te zijn
dat ik je een laatste keer kan zien
dan gaan we naar huis
en gaan we verder op een andere manier
het is goed om te weten dat het ooit goed is geweest
dan kan het opnieuw goed worden
zij en wat blijft er over
een lege ruimte
waarin we geleefd hebben
hij as
zwarte as
dat was ik vergeten
in het begin van mijn verhaal
dat wat er overblijft is zwart
houtskool en as
droog in mijn mond
een lege ruimte
ik moet zwijgen
elke keer dat ik iets zeg
elke keer dat ik ik zeg
duw ik jou van me weg
ik zeg ik
en jij bent daar
ik
jij
hier
daar
en daartussen
niets
niets
zij iets

iets
lucht
turbulentie
dat is wat we waren
bewegingen in de lucht
en in die lucht zit alles

24. lente

zij nu
lente
stilte
ken ik de natuur nog
ken ik mezelf
als klein kind bewonderde ik de dwang –
arbeiders uit de strafkampen
de koeien de varkens de kippen
ik zag door hun ogen de blauwe hemel
en het openbloeien van de velden
later
onderweg
in een winternacht
zag ik mezelf als steen op een veld
onoverwinnelijk
zwak of niet
je bent hier
dat maakt je sterk
dacht ik
en ik bleef heel lang stil staan
als een oefening eerst
dan echt
nog later
nu
lente
de grond waait weg van onder mijn voeten
de bossen zijn zwart
het daglicht bruin
de bloemen zijn van steen
een spinnenweb hangt
jij kijkt naar mij met woorden
drie dode vogels en een platte haas
ik denk dat ik even ga liggen

Zwarte Lente ging in première op 2 oktober 2020 in De Paardenkathedraal te Utrecht.

Met Mees Borgman
 Marko Ivic
 Dries De Sutter

Regie Espen Hjort
Muziek Marko Ivic
Scenografie Grischa Runge
Kostuum Esmée Thomassen
Dramaturgie Joris van der Meer

www.espenhjort.com
www.theaterutrecht.nl

Een coproductie van Theater Utrecht en Stichting Skorpetind.

Espen Hjort (Oslo, 1989) studeerde in 2016 af aan de regieopleiding in Amsterdam en is sindsdien werkzaam in Nederland, Noorwegen en Ierland. Afgelopen jaren presenteerde hij bij Theater Utrecht *Goat Song* (2017) en *Casino Nonstop* (2017) en met zijn eigen stichting Skorpetind in coproductie met Het Huis Utrecht *My Heart Into My Mouth* (2018) en *Happy Together* (2020). Zwarte Lente is Hjorts debuut als toneelschrijver.

www.espenhjort.com

Toneelwerk
Zwarte Lente – 2020